

Rapport från

INDUSTRIENS
UTREDNING SINSTITUT
ARKIVET

KONFIDENTIELL

1961:1

HUSHÅLLENS DRYCKESUTGIFTER 1958

ARBETS RAPPORT

Februari 1961

INDUSTRIENS

UTREDNINGS

INSTITUT

HUSHÅLLENS DRYCKESUTGIFTER 1958INNEHÅLL:

	sid.
Inledning	1
1. Material och metoder	1
2. Dryckesutgifternas inkomstberoende	5
3. Ortstyper	9
4. Yrkesgrupper	13
5. Hushållstyp och ålder	17
6. TV- och bilinnehav	21
7. Utgiftsfrekvens	27
Tabellbilaga	

Inledning

Det första avsnittet av den pågående dryckesundersökningen har omfattat en specialbearbetning av Socialstyrelsens budgetundersökning 1958, i vilken 3.700 hushåll deltog. I denna rapport redovisas de viktigaste resultaten härav.

Kap. 1. Material och metoder

De deltagande hushållen ha vardera under en månad bokfört alla sina konsumtionsutgifter, vilka sedan uppräknats till årsnivå. Det är således hela tiden fråga om konsumtion mätt i kronor (bakom samma värde kan ligga vitt skilda kvantiteter). Naturaförmåner (t.ex. jordbrukarnas mjölkkonsumtion och icke-kontanta bostadskostnader) ha värderats efter vissa schabloner. För bostäder finns förutom det beräknade hyresvärdet utgifter om faktiska utgifter. I det grundmaterial denna IUI-bearbetning bygger på är bostadsposten = faktiska utgifter, medan övriga naturaförmåner är upptagna till konsumentpris (för mjölk riksmedelpriset för 3 %-ig mjölk i lös vikt). Jordbrukares och andra egna ägares bostads- och därmed även deras totala konsumtionsutgifter blir härigenom underskattade. Om man räknar med hyresvärdet i stället för de faktiska utgifterna så ökar konsumtionsutgifterna med i genomsnitt 3 % (för jordbrukare är motsvarande siffra 10 % och för övriga företagare 5 %).

Vilka drycker?

Bearbetningen omfattar alla de dryckesutgifter som finns särredovisade i budgetundersökningen: mjölk (exkl. grädde, men inkl. skummjölk o. filmjölk), kaffe, te, kakao, läskedrycker och svagdricka (inkl. lättöl), juice (inkl. fruktmuster), sprit, vin och öl (klass II och III). Saftförbrukningen har tyvärr bokförts tillsammans med marmelad och sylt. Eftersom ca. 50 % av omsättningen på restauranger består av drycker har hushållens restaurang-¹⁾, kafé- och konditoriutgifter medtagits som en korrektiv-

1) Endast tillfälliga restaurangbesök (ej arbetsluncher).

post; starka variationer på denna punkt kan förklara olikheter i hemmakonsumtionen.

Redovisningens fullständighet

Nedanstående uppställning visar konsumtionsvärdet för de i undersökningen ingående dryckerna dels enligt Jordbruksnämndens beräkningar, dels enligt budgetmaterialet (årsutgiften per hushåll x 2.65 miljoner hushåll).

Tabell I. Värdet av dryckeskonsumtionen (milj.kronor)

	mjölk	kaffe	te	kakao	läsk	juice	sprit	vin	öl	restaurang
1. Off.statistik	856	694	31	19	270	-	1 180	158	314	-
2. Budgetundersökningen	925	572	27	17	175	14	408	93	122	572
2 i % av 1	108	82	87	89	65	-	-	-	-	-
2 i % av 1 exkl. rest. försäljn.	(120)	(103)			(81)		36	60	40	

Det bör observeras att budgetmaterialet endast avser hemmakonsumtionen av de olika dryckerna; de dryckesposter som ingår i "restaurant.utgifterna kan inte specificeras. Den officiella statistiken däremot omfattar den totala försäljningen (värderad till konsumentpris), utom beträffande sprit, vin och öl där värdena i tabellen avser endast utminutereringen. Vårt budgetmaterial omfattar vidare enbart de privata hushållen. Offentlig konsumtion liksom företagets utgifter (t.ex. i samband med representation) ingår ej.

Av kaffe- och läskedrycksförsäljningen beräknas ca. 20 % gå via restauranger o.dyl., av mjölken ca. 10 %.

Kaffe, te och kakao måste mot denna bakgrund anses mycket väl redovisade och mjölksiffrorna antyder t.o.m. en väsentlig underskattning i Jordbruksnämndens beräkningar. Detta torde bl.a. bero på att nämnden fortfarande använder sig av konsumentpriset för mjölk i lös vikt, medan över 50 % av mjölken säljs i glas eller tetra, vilket blir 5-6 öre dyrare (i Stockholm). Det något för låga priset kan dock inte ensamt förklara hela skillnaden; en undervärdering även av den mjölkförsäljning som inte passerar mejerierna torde föreligga. Även läskedryckerna är hyggligt redovisade, medan de uppgivna alkoholutgifterna, icke oväntat, ligger väsentligt under de faktiska. Vi kan misstänka att de största förbrukarna inklusive alkoholister och andra "missbrukare" inte alls finns med i undersökningen utan i stället är starkt överrepresenterade bland de 13.7 % som inte svarat. Denna extremgrupp kan antas stå för en betydande del av den totala konsumtionen. Vidare bör noteras att det i allmänhet är husmödrarna som svarat för uppgifterna. Det vore märkligt om inte därigenom en viss del av husfaderns, de vuxna barnens eller andra familjemedlemmars "personliga" utgifter försvann ur bilden. En förmodligen mycket betydande del av alkoholförbrukningen sker i annat sammanhang än i det egna hemmet eller på restaurang; den alkohol man dricker blir man dessutom ofta bjuden på.

Mot denna bakgrund är det inte otroligt att budgetundersökningen kanske väl belyser hemmakonsumtionen i hushåll med moderata alkoholvanor. Vi har vidare knappast anledning förmoda att "glömskan" har varit koncentrerad till vissa hushållsgrupper, men självfallet måste vi ändå hela tiden vid jämförelser mellan olika grupper reservera oss för ojämn "felfördelning".

Bearbetningen

Syftet har varit att studera dryckesutgifternas samband med

1. disponibel inkomst
2. ortstyp
3. yrkesgrupp och ortstyp
4. hushållstyp och hushållsföreståndarens ålder
5. bil- och/eller TV-innehav och yrke (endast storstäder)

Under p. 1 och 4 har utgiftsfrekvensen (=antal hushåll med utgift) beräknats.

De olika undergrupperna är hela tiden "matchade" mot varandra med avseende på inkomst. Det har ansetts mindre meningsfullt att jämföra t.ex. företagare, tjänstemän och arbetare utan att först genom inkomstgruppering neutralisera (så långt detta varit möjligt) effekten av inkomstdifferenser.

Resultaten redovisas i tabellbilagan och kommenteras i det följande. Utgifterna har beräknats dels per hushåll, dels per person eller vuxen (sprit, vin, öl, restaurang, kaffe). Redogörelsen avser genomgående dessa senare per capita-utgifter.

Inkomstbegrepp. Inkomsten har definierats som summan av alla hushållets utgifter exkl. skatt (=disponibel inkomst). Materialet är i kap. 2 indelat i 6 utgiftsklasser (1-6). Vid samtidig analys av flera variabler (kap. 3 o.f.) förekommer dock endast 3 grupper (I, II och III; I=1+2 o.s.v.). Eftersom gränsvärdena i detta fall uttrycks i inkomst före skatt (I= - 10.000, II= 10-20.000, III = 20.000-) användes beteckningen inkomstklass.

Uppgifter om hushållens sammanlagda inkomst är emellertid av begränsat intresse vid jämförelser mellan hushåll av skiftande storlek och sammansättning. Totalinkomsten har därför dividerats med antalet konsumtionsenheter (KE) enligt en skala där varje vuxen (över 15 år) räknas som 1 KE och barn som 0.5 KE. Förfarandet innebär en grov approximering; hänsyn har ej tagits till t.ex. barnens åldersfördelning, värdet av hemarbete eller produktivtetsvinster i stora hushåll.

Vid bestämning av utgiftstidpunkten har leveransprincipen tillämpats. TV-apparaten eller bilen har bokförts till sitt fulla värde inköpsmånaden. En familj med måttlig inkomst (säg 15.000) hamnar genom bilinköp (säg 6.000) i inkomstskalan absoluta topp (90.000). Å andra sidan bokförs inga kapitalkostnader för gamla bil- och TV-ägare, vilkas inkomstnivå därigenom underskattas. I allmänhet tar dessa effekter ut varandra; dock inte vid en mycket sned fördelning av kapitalvaruinköpen (se kap. 6).

Kap. 2. Dryckesutgifternas inkomstberoende (tabell 1-4)

Hushållens och de disponibla inkomsternas fördelning på de 6 utgiftsklasserna framgår av tab. II.

Tabell II.

Utgiftsklass	1 -6.000	2 6-8.400	3 8.4-10.800	4 10.8-14.400	5 14.4-19.200	6 19.200-
Hushåll %	21	17	15	21	14	12
Disp.inkomst %	7	10	12	21	19	31

I diagram 1 a anges sambandet mellan per capita-utgift och hushållens disponibla inkomst per konsumtionsenhet. Om utgiftskurvan går parallellt med inkomstaxeln är konsumtionen helt okänslig för inkomstförändringar, medan en brant kurva antyder stor inkomstkänslighet (hög inkomstelasticitet, E).

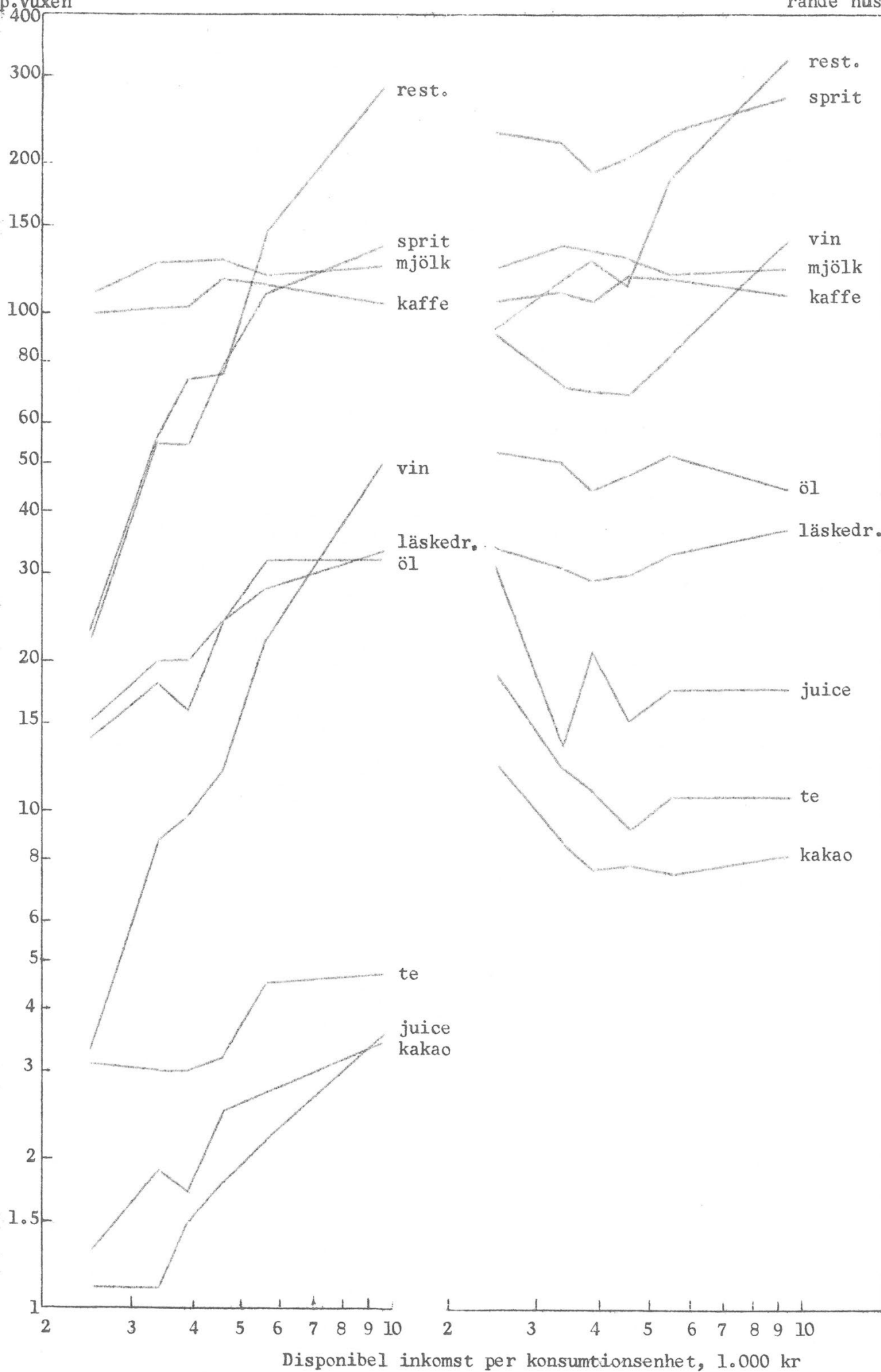
Vi finner att mjölk och kaffe har en inkomstelasticitet som ligger helt nära 0, att sprit, vin och restaurangutgifter är särskilt inkomstkänsliga ($E > 1.0$), medan övriga drycker reagerar mer "normalt" (E omkring 0.5-0.8). Man kan också uttrycka saken så att en inkomstelasticitet som är mindre än 1 leder till att varans andel av hushållsutgifterna minskar vid stigande inkomster. Ur tabell 4 kan vi utläsa att hushållen i den lägsta utgiftsklassen använder nära 5 % av sina inkomster till mjölkinköp medan denna andel i utgiftsklass 4 och 6 är 3.3 % resp. 1.6 %. Kaffets andel sjunker från 3.6 % i utgiftsklass 1 till 0.9 % i klass 6.

För varor vars inkomstelasticitet är större än 1 stiger däremot utgiftsandelen. Restaurangpostens andel ökar från 0.8 % i klass 1 till 1.3 % och 2.3 % i klass 4 resp. 6. Även vinets utgiftsandel stiger starkt med inkomsten medan spritkurvan (se diagrammet) är mer oregelbunden och i högre grad än vin- och restaurangkurvorna visar en tendens att i de högre inkomstklasserna böja av nedåt så att därigenom utgiftsandelen minskar avsevärt mellan utgiftsklass 5 och 6. Spritkonsumtionen ligger

Utgift per
person
resp. vuxen

Diagram 1. Dryckeskonsumention och disponibel inkomst per KE

D:o i konsume-
rande hushåll

troligen bland de högst avlönade ganska nära mättnadspunkten.¹⁾

Totalt sett minskar dryckernas utgiftsandel från 10.7 % i utgiftsklass 1 till 8.2 % i klass 4 och 4.8 % i klass 6, vilket dock till en viss del sammanhänger med överflyttning av dryckeskonsumtionen från hemmet till restauranger, skolfrukostar m.m.

Det kan vara av intresse att ytterligare spjälka upp den högsta utgiftsklassen och undersöka hur de extremt höga inkomstagarnas dryckesmönster ser ut. I nedanstående tabell har inkomstklass 6 kluvits genom att en ny gräns dragits vid en disponibel inkomst av 36.000 kronor per år. Över denna inkomst ligger ca. 1 % av hushållen men dessa svarar för inte mindre än 8 % av de totala disponibla inkomsterna.

Tabell III.

Utgiftsklass	6 a	6 b	6
Årsutgift	19.200-36.000	36.000-	19.200-
Antal hushåll	4.636	540	5.176
Summa utgift/KE	7.973	24.129	9.671
Mjök	130	98	125
Kaffe	108	88	106
Te	5	3	5
Kakao	3	7	3
Läsk	34	25	33
Juice	3	6	4
Sprit	142	101	138
Vin	46	79	50
Öl	32	32	32
Restaurang	254	509	282

Som vi ser är restaurang- och juiceutgifterna dubbelt så stora i den högsta utgiftsklassen. Även vinkonsumtionen stiger mycket kraftigt. Nu är emellertid den disponibla inkomsten nära

1) Kurvans branta lutning kan möjligen tyda på att spritutgifterna är särskilt dåligt redovisade i de lägsta utgiftsklasserna. Analyser av tidsseriematerial visar nämligen att spritens inkomstelasticitet troligen är mindre än 1.

3 ggr större i 6 b, och i samtliga fall blir därför utgiftsandelens lägre i denna högsta inkomstgrupp. För sprit stannar utgiftsandelens vid 0.4 %.

Siffrorna i våra tabeller och kurvor återger medeltal för befolkningsgrupper och det är självklart att spridningen kring dessa värden är av stort intresse. En blick på diagram 1 b visar exempelvis att det positiva sambandet mellan dryckesutgift och inkomster i flertalet fall beror på, att andelen konsumerande hushåll är högre (dryckernas spridning större) i högre inkomstklasser. Med stigande inkomst minskar antalet icke-konsumenter, vilket höjer genomsnittsutgiften utan att därför de konsumerande hushållen dricker mer. För öl visar utgiften per konsumerande hushåll t.o.m. en tendens att sjunka med stigande inkomst. Siffrorna tyder således på att den stigande dryckeskonsumtionen åstadkommes främst genom ett tillskott av nya konsumenter. Restaurangutgiften utgör ett klart undantag, i någon mån även vin och sprit. Se vidare kap. 7.

De utgiftsklasser vi här använt oss av är givetvis mycket heterogena. I de följande kapitlen skall vi därför diskutera hur utgiftsklassernas olika sammansättning med avseende på bostadsort, yrke, hushållstyp m.m. påverkar och förändrar de samband som diagram 2 ger uttryck för. Beror t.ex. de större inkomstagarnas höga vinkonsumtion på att de oftare bor i städer och oftare är tjänstemän? Vi undersöker den frågan genom att studera

- 1) utgiftsklassernas sammansättning (stadsbor-landsbor, tjänstemän, arbetare o.s.v.)
- 2) dryckesutgifterna i städer och på landsbygden, bland tjänstemän och arbetare, för ensamstående och barnfamiljer o.s.v.

De skillnader inom utgiftsklasserna som då framkommer beror dels på olikheter i medelinkomst (av mindre vikt - skillnaderna små), dels på hushållens varierande storlek (den disponibla inkomsten per KE varierar starkt i samma utgiftsklass) samt dels på skillnader i preferenser. Det är i första hand dessa preferens-olikheter som skall undersökas i fortsättningen.

Kap. 3. Ortstyper (tabell 5-6)

Nedanstående tabell visar att landsbygdshushållen är starkt överrepresenterade bland de små inkomsttagarna. Medelinkomsten ligger i storstäderna ca 50 % högre än på landsbygden. Beroende på att landsbygdshushållen är betydligt större än städernas, blir skillnaderna i inkomst per KE ännu något större procentuellt sett. Å andra sidan är det troligt att landsbygdens mer omfattande naturhushållning liksom den höga företagarandelen medför vissa underskattningar av inkomstnivån (se kap. 1).

Tabell IV. Ortstyp - inkomst

	-10.000	10-20.000	20.000-	Inkomst per hushåll	Inkomst per KE
Storstäder	27	34	39	15.161	6.808
Övr. städer och köpingar	35	40	25	11.760	5.151
Landsbygd	49	33	18	10.379	3.938
Hela landet	38	36	26	12.084	5.035

Diagram 2 illustrerar sambandet mellan bostadsort och dryckesutgift i de tre inkomstklasserna (inom klasserna är hushållsinkomsterna tämligen lika i de tre ortstyperna).

Skillnaderna är som synes högst betydande och mycket entydiga. En jämförelse inom de olika inkomstklasserna på landsbygden resp. i storstäder visar att de senare konsumerar 6-9 ggr mer vin, 3-4 ggr mer sprit, 2-4 ggr mer juice, dubbelt så mycket öl och te, 50-60 % mer läskedrycker samt dessutom har 3-5 ggr större restaurangutgifter. På landsbygden dricker man i gengäld 40-50 % mer mjölk och obetydligt mer kaffe. Eftersom en stor del av restaurangutgifterna går till drycker, speciellt alkoholdrycker, är skillnaderna ännu större än ovanstående jämförelsetal ger vid handen (för mjölk och kaffe givetvis mindre; de sammanlagda kaffeutgifterna blir uppenbarligen större i städerna). Om en undervärdering av landsbygdshushållens inkomster föreligger, förstärker den ytterligare de olikheter i konsumtionsmönster vi här noterat.

Utgift per
person resp.
vuxen.Kronor.

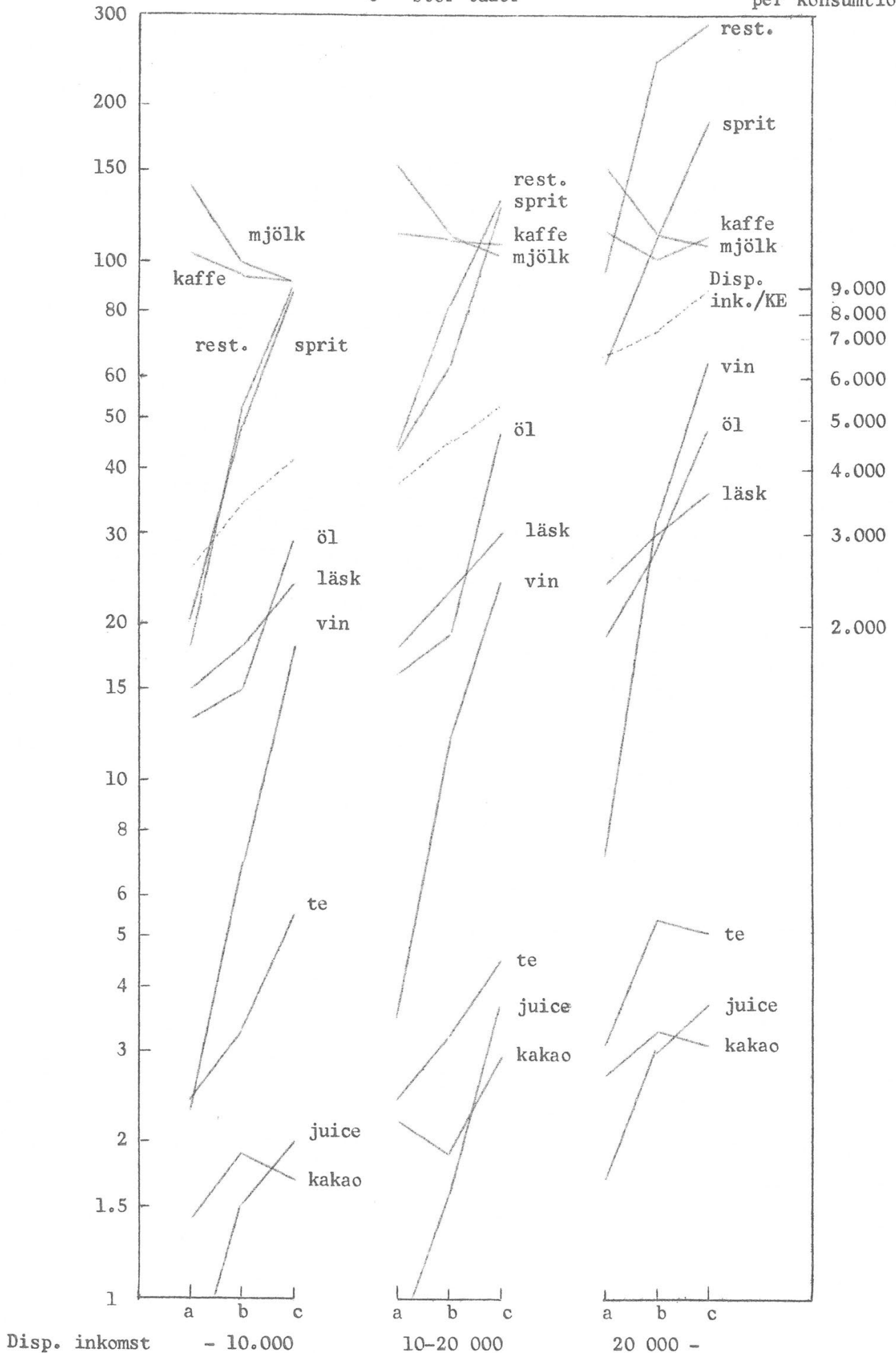
Diagram 2. Dryckeskonsumtion, ortstyp och disponibel inkomst

a = landsbygd

b = övriga städer och köpingar

c = stor täder

Disponibel inkomst
per konsumtionsenhet

Man kan emellertid inte utan vidare påstå att de funna differenserna enbart är uttryck för skiftande preferenser. Två andra faktorer måste först beaktas: 1) olikheter i familjestorlek och därmed i inkomst per KE samt 2) eventuella olikheter i prisrelationerna mellan olika drycker.

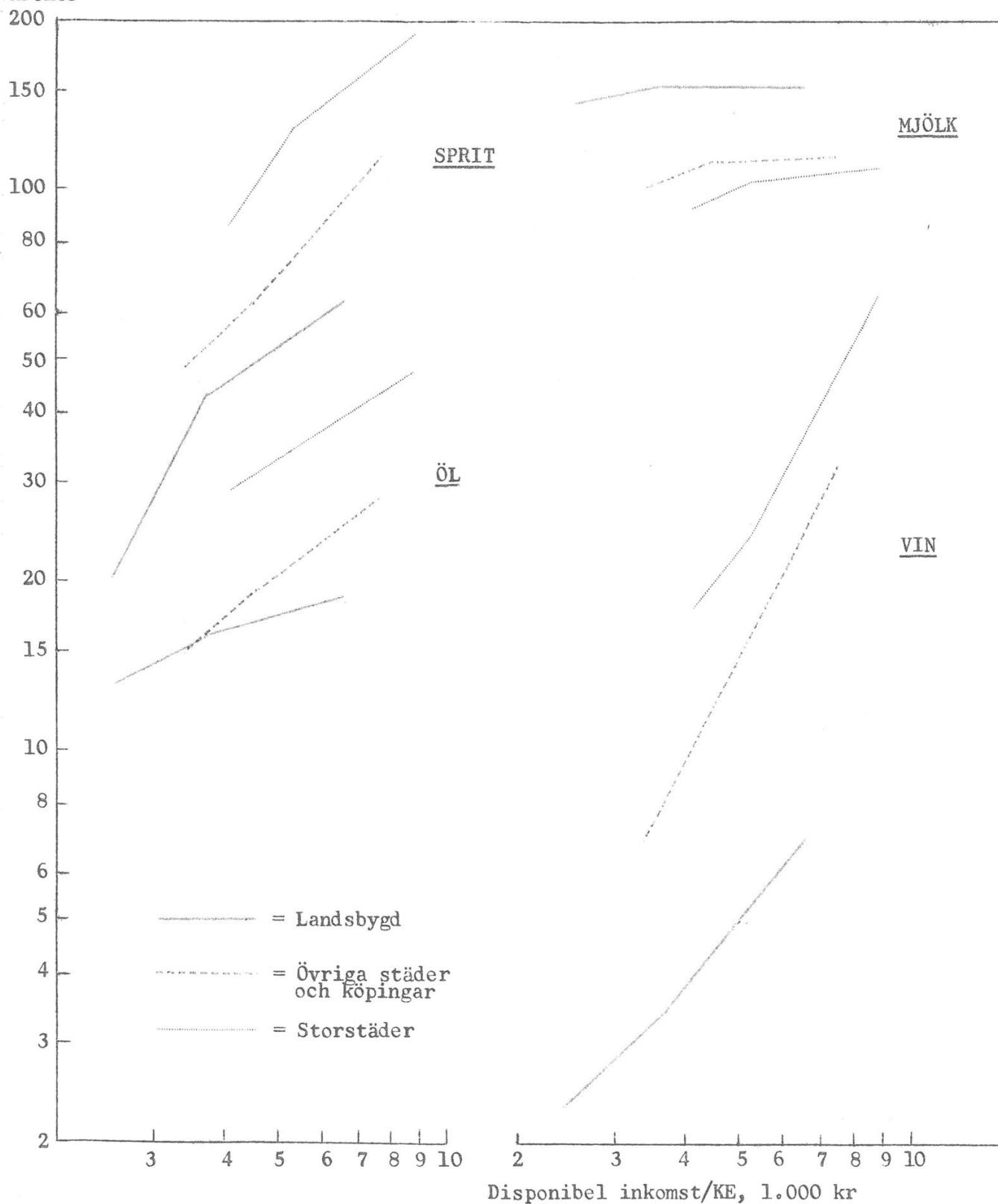
1) I diagram 3 har vi eliminerat den första av dessa faktorer (av utrymmesskäl tas endast resultaten för några av dryckerna med). Kurvornas nivåskillnader visar hushållens dryckesutgifter "vid lika inkomst per KE". Nivåskillnaderna skulle således vara ett uttryck för de olikheter som inte kan förklaras av inkomst eller försörjningsbörda. De relationer vi tidigare funnit modifieras något, men tendensen är fortfarande mycket markerad. Anmärkningsvärt är att kurvorna löper nästan helt parallellt; man hade kanske väntat sig ett mer enhetligt dryckesmönster i den högsta inkomstklassen.

2) Det är uppenbart att prisförhållandena beträffande flera av dryckerna är mycket olika i olika ortstyper (pris här i vidare mening innefattande t.ex. servicefunktioner).

Mjölkspriset är lägre för den som köper direkt av producenten eller själv är producent. Jordbrukarnas kostnad för den egna mjölken är sålunda inte Socialstyrelsens konsumentpris (67 öre), vilket räknats med i budgetundersökningen, utan producentpriset (38 öre). Å andra sidan är kostnader för övriga drycker ofta högre på landet än i tätorterna. Dessa olika prisrelationer jämte högre barnantal kan förklara en åtminstone 10-20 %-ig skillnad i konsumtionsnivå.

Diagram 3. Dryckeskonsumention, ortstyp och disponibel inkomst per KE

Utgift per
person resp.
vuxen
kronor

Kap. 4. Yrkesgrupper (tabell 7-8)

En gruppering efter hushållsföreståndarens yrke ger 19 % företagare, 24 % tjänstemän, 39 % arbetare och 18 % "övriga" (huvuddelen pensionärer). Yrkeskategorierna fördelar sig på inkomstklasser enligt tabell V.

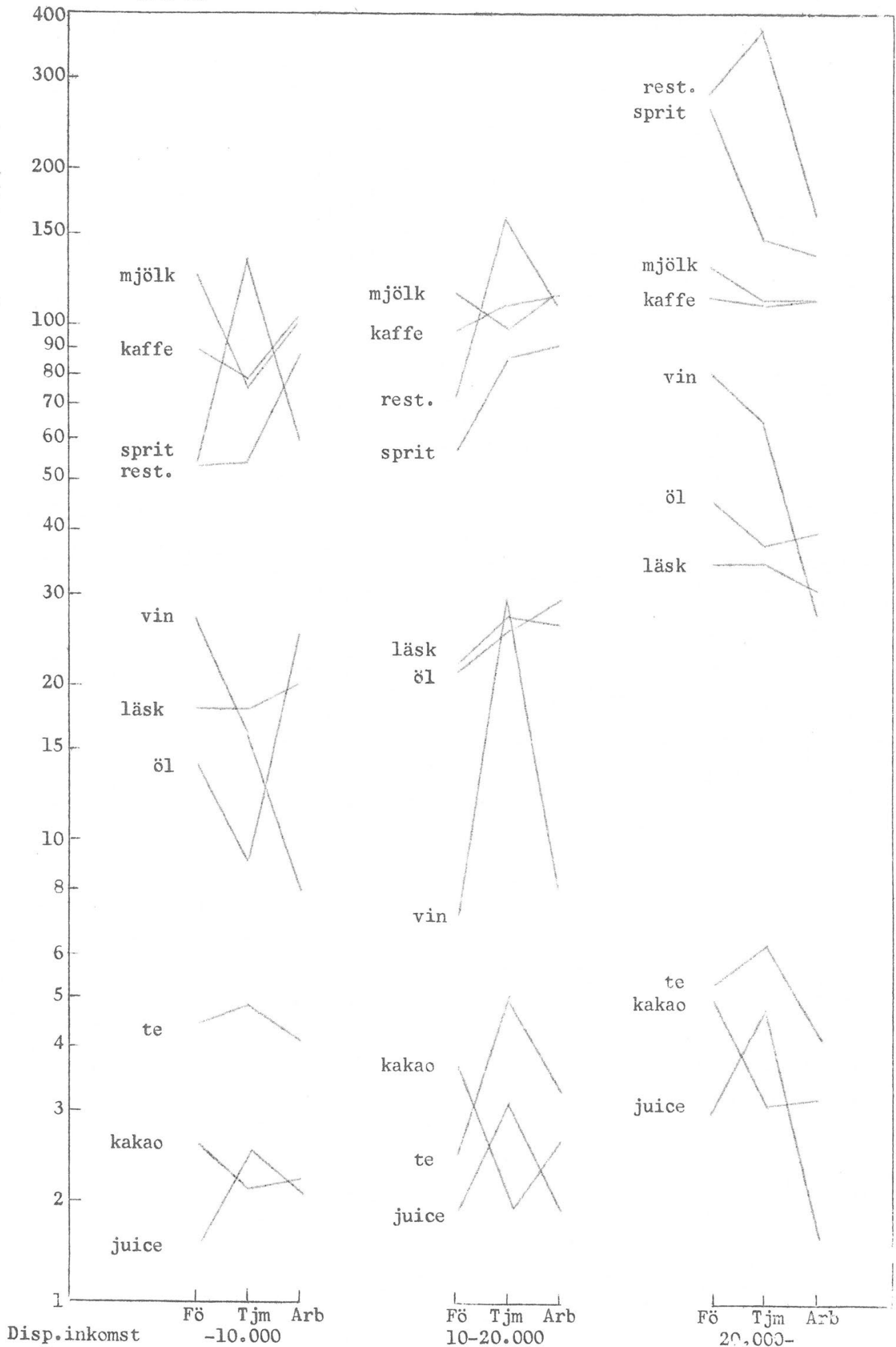
Tabell V. Yrke och inkomst

Inkomstklass	I	II	III	
<u>Städer o. köpingar</u>				
Företagare	30	38	32	100
Tjänstemän	19	35	46	100
Arbetare	27	47	26	100
Övriga	68	22	10	100
<u>Landsbygd</u>				
Företagare	42	37	21	100
Tjänstemän	21	38	41	100
Arbetare	45	38	17	100
Övriga	83	12	5	100
Alla hushåll	38	36	26	100

Genomsnittligt ligger arbetar- och företagarhushållens disponibla inkomster på lika nivå medan tjänstemännen redovisar ca 30 % högre medelinkomst. "Matchningen" inom inkomstklasserna utfaller bäst i inkomstklass II. Tjänstemannahushållen är något mindre och har färre barn än övriga,

Diagram 4 illustrerar dryckesutgifternas samband med yrke och inkomst i städerna. Som synes har tjänstemännen höga utgifter för te, juice, vin och restaurang men lägre mjölk-, öl- och kakao-utgift än arbetarna. Företagarnas med inkomsten starkt skiftande dryckesmönster illustrerar vådan av att räkna medeltal för hela yrkesgrupper. I ink.klass I och II återfinns hantverkare, affärsinnehavare, medan storföretagare och fria yrkesutövare (advokater, tandläkare o.s.v.) troligen dominerar i högsta inkomstklassen.

Utgift per person resp. vuxen. Kronor Städer Diagram 4. Dryckeskonsumtion, yrke och disponibel inkomst

Vinutgifterna är t.ex. i ink.klass I 27, II 7 och III 79 kronor; i I och III således 3 gånger större, men i II:an något lägre än arbetarnas. Genomgående är dock restaurangutgiften lägre, men mjölk- och kakaokonsumtionen högre än tjänstemännens.

Att företagare- och arbetarhushållen med avseende på dryckesvaror är tämligen heterogena framgår även av diagram 5, där vi liksom i föregående kapitel har korrelerat dryckesutgiften med disponibel inkomst per KE.

Tjänstemännen dricker i förhållande till sin inkomst mindre mjölk, öl och sprit än arbetarna men mer vin och te. Företagare med höga inkomster har mycket betydande sprit- och vinutgifter, vilket möjligen delvis sammanhänger med representation. Den höga vinutgiften bland företagare i inkomstklass I är anmärkningsvärd, liksom den låga inkomsten (230:-/mån och KE). En stor del av dessa företagare hör förmodligen rätteligen hemma i inkomstklass II. Arbetarna i de lägre inkomstklasserna har en hög preferens för sprit och öl. Restaurangutgifterna visar inte något entydigt samband med yrkesgrupp. Klyftan mellan arbetarnas och tjänstemännens dryckesmönster minskar med stigande inkomst.

Det bör observeras att stadshushållens fördelning på storstäder resp. övriga städer och köpingar kan förklara vissa underligheter i det samlade stadsmaterialet.

Gruppen "övriga" (pensionärerna) avviker genom en hög kaffeförbrukning och låg restaurangutgift och ansluter sig för övrigt i inkomstklass I nära till arbetarnas dryckesmönster och i klass II till tjänstemännens.

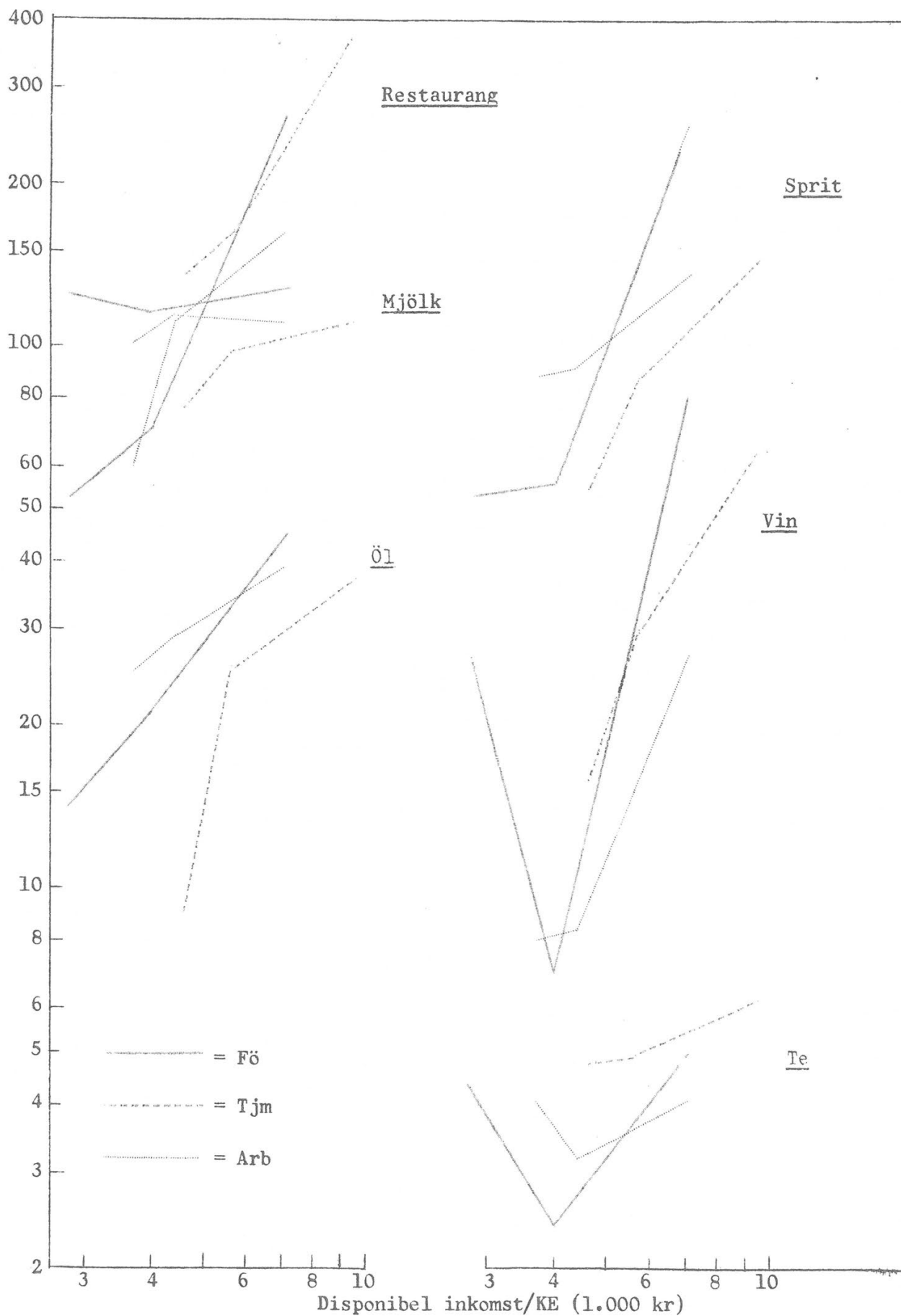
Landsbygdssiffrorna pekar i samma riktning som stadsmaterialet, men differenserna är i allmänhet större. I inkomstklass II dricker tjänstemännen endast hälften så mycket mjölk¹⁾

1) I SMR:s planeringskommittés undersökningar har man med användande av samma primärmaterial särredovisat fil- och skummjölk. Utgiften per KE och månad är bland

	<u>Filmjök</u>	<u>Skummjök</u>	<u>K-mjök</u>
jordbrukare	0.88	0.15	223
högre tjänstemän	12.33	1.41	118
arbetare	4.75	0.48	132

Siffrorna ger en antydning om att vi har att vänta en övergång till mjölk av låg fetthalt och till nya mjölkprodukter. Stigande pris på k-mjök och minskat kaloribehov liksom antifettpropaganda gör den fettfattiga men i övrigt högvärdiga skummjölken till ett lockande alternativ.

Diagram 5. Dryckeskonsumention, yrke och disponibel inkomst/KE
 Utgift per person resp. vuxen kronor Städer

som företagarna (mest jordbrukare) men nästan dubbelt så mycket sprit och öl. Juice dricks endast i tjänstemannafamiljer och deras restaurangutgifter är 4 ggr större än övriga grupper.

Den priseffekt vi diskuterade i föregående kapitel är givetvis än mer markerad i detta sammanhang.

Ortstypens och yrkesgruppens betydelse för dryckeskonsumtionen kan sammanfattningsvis belysas i nedanstående tabell, som även visar de bägge faktorernas inbördes förhållande.

Tabell VI. Dryckesutgift per person resp. vuxen i inkomstklass II (10.000-20.000 kronor)

	Företagare		Tjänstemän		Arbetare	
	stad	land	stad	land	stad	land
Mjölk	115	193	98	101	113	126
Kaffe	96	111	109	106	113	122
Te	2	2	5	3	3	2
Kakao	4	2	2	2	3	2
Läskedrycker	22	16	22	14	26	20
Juice	2	-	3	2	2	-
Sprit	56	29	86	52	91	56
Vin	7	3	29	2	8	4
Öl	21	12	25	20	29	17
Restaurang	69	20	60	88	108	18

Kap. 5. Hushållstyp och ålder (tabell 9, 10, 11)

I detta kapitel skall vi försöka besvara frågan hur dryckeskonsumtionen förändras med ålders- och familjecykeln. Det tydliga sambandet mellan t.ex. inkomst och ålder gör det ofta svårt att avgöra vad som är inkomst- resp. ålderseffekter. Vi får här - liksom tidigare - jämföra hushåll i samma inkomstläge i medvetande om att differenserna utan denna inskränkning skulle ha varit betydligt större.

Hur hushållen fördelar sig på hushållstyper, ålders- och inkomstklasser framgår av nedanstående tabell.

Tabell VII. Hushållstyp, ålder och inkomst

Inkomst- klass	Ensamstående		Fam. utan barn		Barnfamiljer		Övr.fam.	
	< 40	>40	<40	>40	<40	>40	<40	>40
I	60	84	14	52	20	22	19	23
II	32	12	41	33	51	48	40	35
III	8	4	45	15	29	30	41	42
Antal hushåll	100	100	100	100	100	100	100	100
%	6.3	15.1	3.7	16.7	16.6	16.5	2.3	22.8

Äldre ensamstående liksom äldre barnlösa familjer består huvudsakligen av pensionärer. Jämte de ensamstående unga är dessa grupper starkt koncentrerade till den lägsta inkomstklassen. Den lilla gruppen "övriga familjer under 40 år" (nästan enbart landsbygdshushåll) har helt utelämnats i redogörelsen.

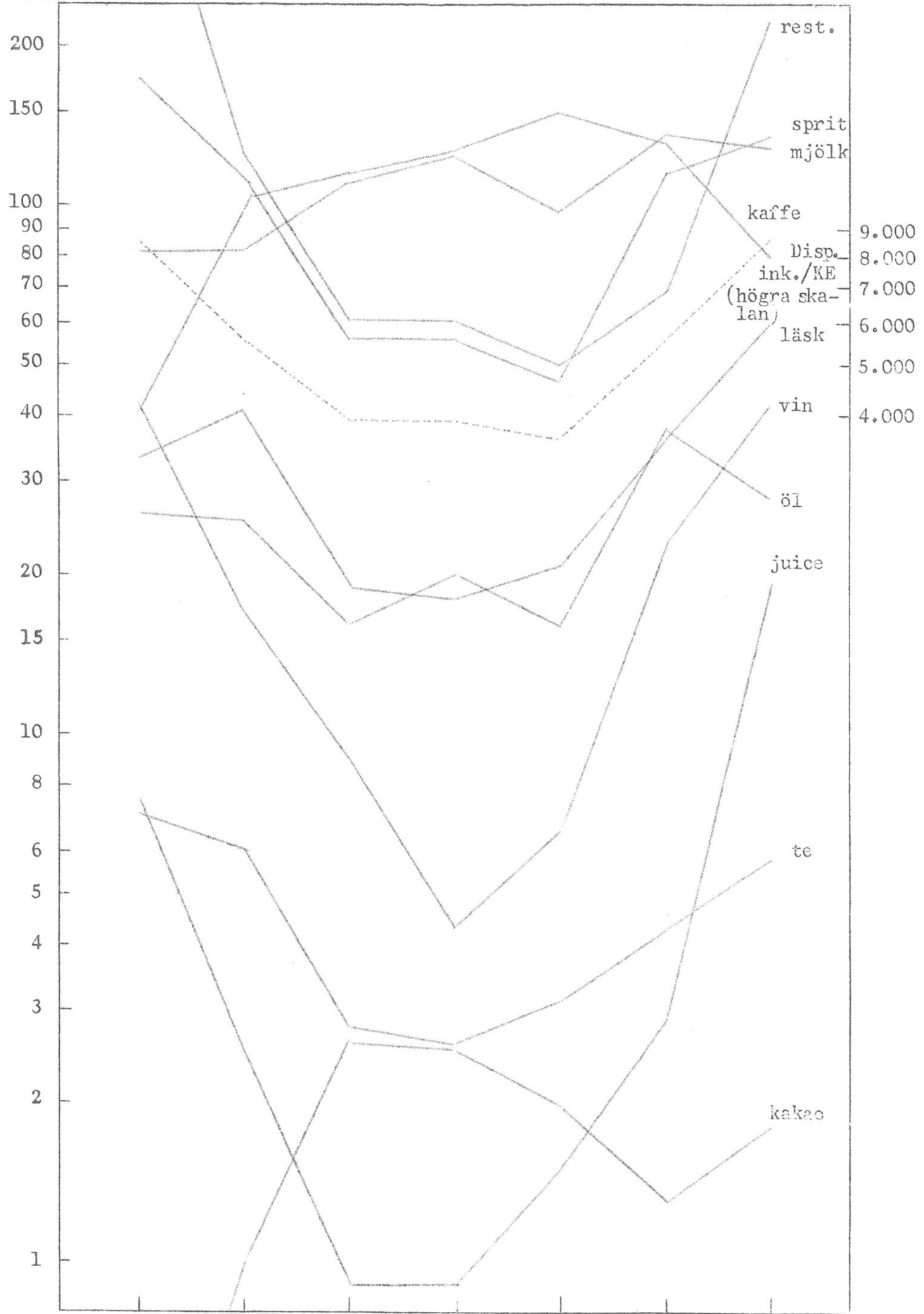
Materialiet tillåter tyvärr inte en genomgående ortsgruppning och vi undersöker därför i första hand inkomstklass II, där ortsfördelningen är jämnats. Barnfamiljerna består av en för inkomstklassen normal andel stadsfamiljer, medan de ensamstående (såväl yngre och äldre) till över 90 % är stadsbor. I de blandade hushållen är landsbygden överrepresenterad (hushållsprängning vanligare i städerna).

Diagram 6 ger en bild av per capita-utgifter i olika hushållstyper (hushållen grupperade efter ålder). Vi ser att utgifterna för de dyrare och mer inkomstkänsliga dryckerna (sprit, vin, öl, läsk, juice jämte restaurang) sjunker kraftigt med stigande försörjningsbörda (minskad disponibel inkomst per KE) men sedan ökar ungefär lika mycket när inkomsten åter ökar.

Ålderseffekten kan lämpligen studeras hos barnfamiljerna (familjestorlek och barnantal samt restaurangutgift är lika). Vi finner att de äldre har ca 10 % större utgifter för mjölk och

Inkomstklass II (10- 20.000)

Utgift per person resp.vuxen
kronor

Hushålls-
typ
Hushålls-
förest.
ålder

Ensamst. Fam. u. barn
under 40 år

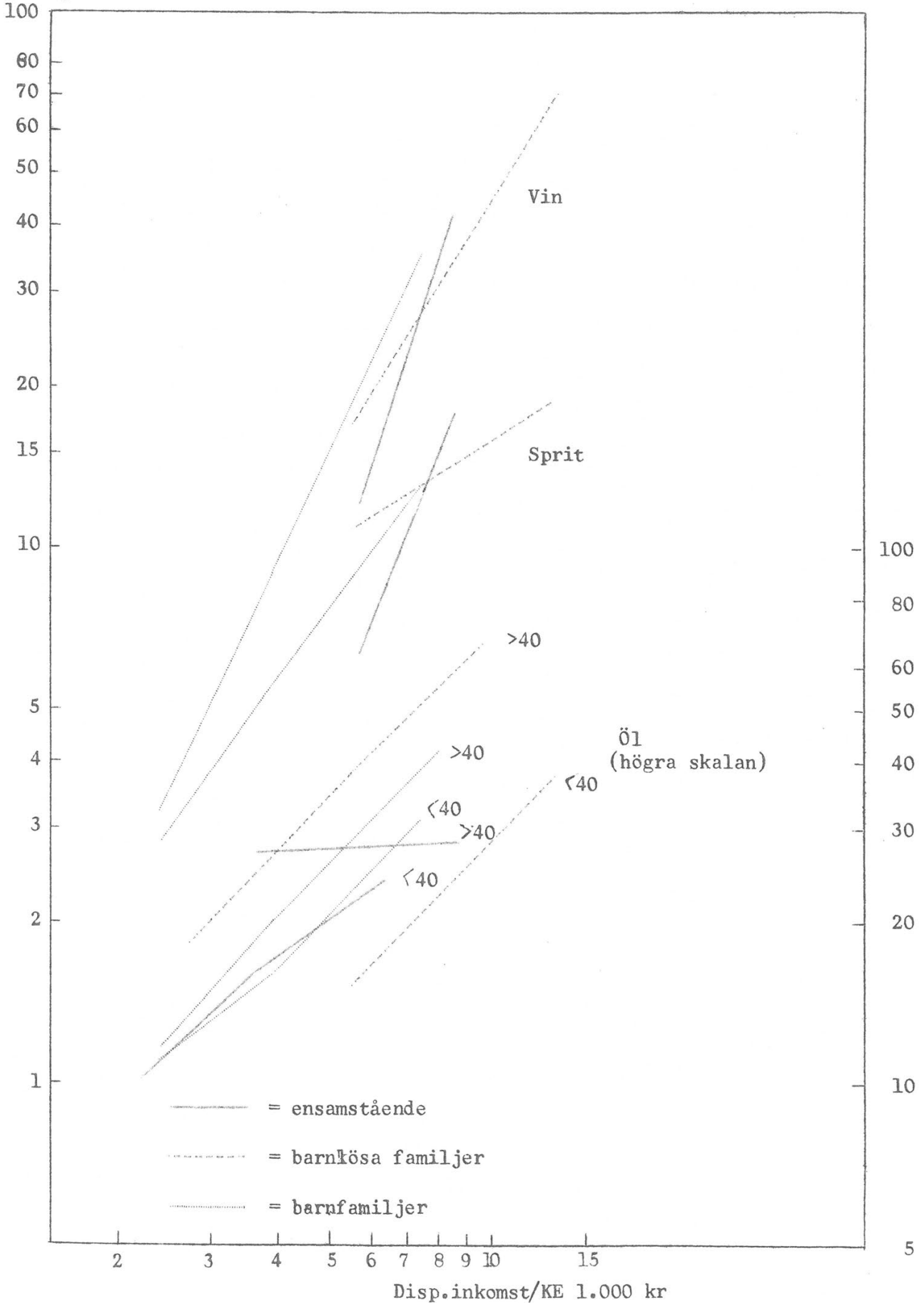
barnfa-
miljer

Övr. fam! Fam. u. barn Ensamst.
över 40 år

Diagram 7. Dryckeskonsumtion, hushållstyp och disponibel inkomst per KE.

Hushållsföreståndaren under 40 år (för öl även äldre).

Utgift per vuxen

kaffe, 25 % högre ölkonsumtion men endast hälften av de yngres vinutgifter och likaledes lägre teutgift. Övriga drycker visar inget märkbart åldersberoende. Materialet i övrigt verifierar dessa tendenser, utom beträffande vin där siffrorna inte ger entydigt besked.

Inom åldersgrupperna förefaller preferensskillnaderna vara mycket obetydliga. (Diagram 7.) Man kan t.ex. knappast påstå att de unga ensamstående dricker mer alkoholdrycker än vad som motiveras av skillnader i inkomstnivå. De har självfallet mycket höga restaurangutgifter, men då matandelen torde vara onormalt hög (jfr de låga mjölk- och kaffeutgifterna) behöver restaurangposten inte påverka våra slutsatser.

De stora differenserna i diagram 7 kan, liksom i diagram 2, till stor del förklaras av variationer i andelen konsumerande hushåll, vilket kan utläsas ur tabellerna 9 och 11. Så beror t.ex. den tidigare diskuterade skillnaden mellan de ungas och de äldres vinutgifter i inkomstklass II helt på att andelen icke-konsumenter är betydligt större bland de äldre.

Kap. 6. TV- och bilinnehav (tabell 12-13)

1958 var hushållens bil- och TV-utgifter ca 2.5 miljarder kronor. Självfallet får det "gamla" varusortimentet se sin marknadsandel krympa när hushållen använder en allt större del av sina inkomster på dessa kapitalvaror. I absoluta tal räknat stiger dock förbrukningen även av flertalet "gamla" produkter, men ökningen är långsammare. Från 1957 till 1958 steg den privata konsumtionen med 1.800 miljoner kronor, varav 600 mkr gick till livsmedel, 500 mkr till hyra och "endast" 250 mkr till bil- och TV-utgifter. Ökningen motsvarade i det senaste fallet 0.8 % av de sammanlagda konsumtionsutgifterna. Det finns således knappast anledning vänta sig att bilism och TV skall medföra några revolutionerande förändringar i konsumtionsmönstret, utom i de fall där direkt substitution föreligger (bil-tåg, TV-biobesök osv.).

Men nu är bilen givetvis inte bara ett kommunikationsmedel, TV inte bara en hemmabiograf. Det är här också fråga om alternativa fritidssysselsättningar och om konkurrerande prestigesymboler. Bilism och alkoholkonsumtion kan tänkas vara rekreationssubstitut, de är i vilket fall oförenliga i tiden.

Frågan om sådan substitution föreligger har tidigare undersökts inom IUI (Wallander: Studier i bilismens ekonomi. 1958). Där fann man att just resor och sprit-vin var de enda utgiftsposter där bilägarna hade lägre utgifter än icke-bilägare.

I detta sammanhang har vi möjlighet och anledning att kontrollera dessa resultat. Vidare vill vi undersöka om även televisionens genombrott har påverkat konsumtionen av alkoholdrycker, om restaurangutgifterna i TV-hushåll är lägre än i övriga hushåll samt huruvida TV-tittandet kan ha inverkat på dryckesvanorna i hemmet. Bearbetningen i detta kapitel omfattar endast storstadshushåll i inkomstklass II och III. Som framgår av uppställningen nedan fanns i den lägsta inkomstklassen endast ett fåtal bil- och TV-hushåll.

Tabell VIII.

Inkomstklass	bil+TV	enbart bil	enbart TV	ej bil ej TV	
I	0.2	3.5	3.8	92.5	100
II	7.5	18.3	18.2	56.0	100
III	14.3	27.3	15.9	42.5	100

I högsta inkomstklassen har sålunda 42 % av hushållen bil medan motsvarande siffra för inkomstklass II är 26 %. TV däremot är i det närmaste lika vanligt i de båda högsta inkomstklasserna (30 resp. 26 %).

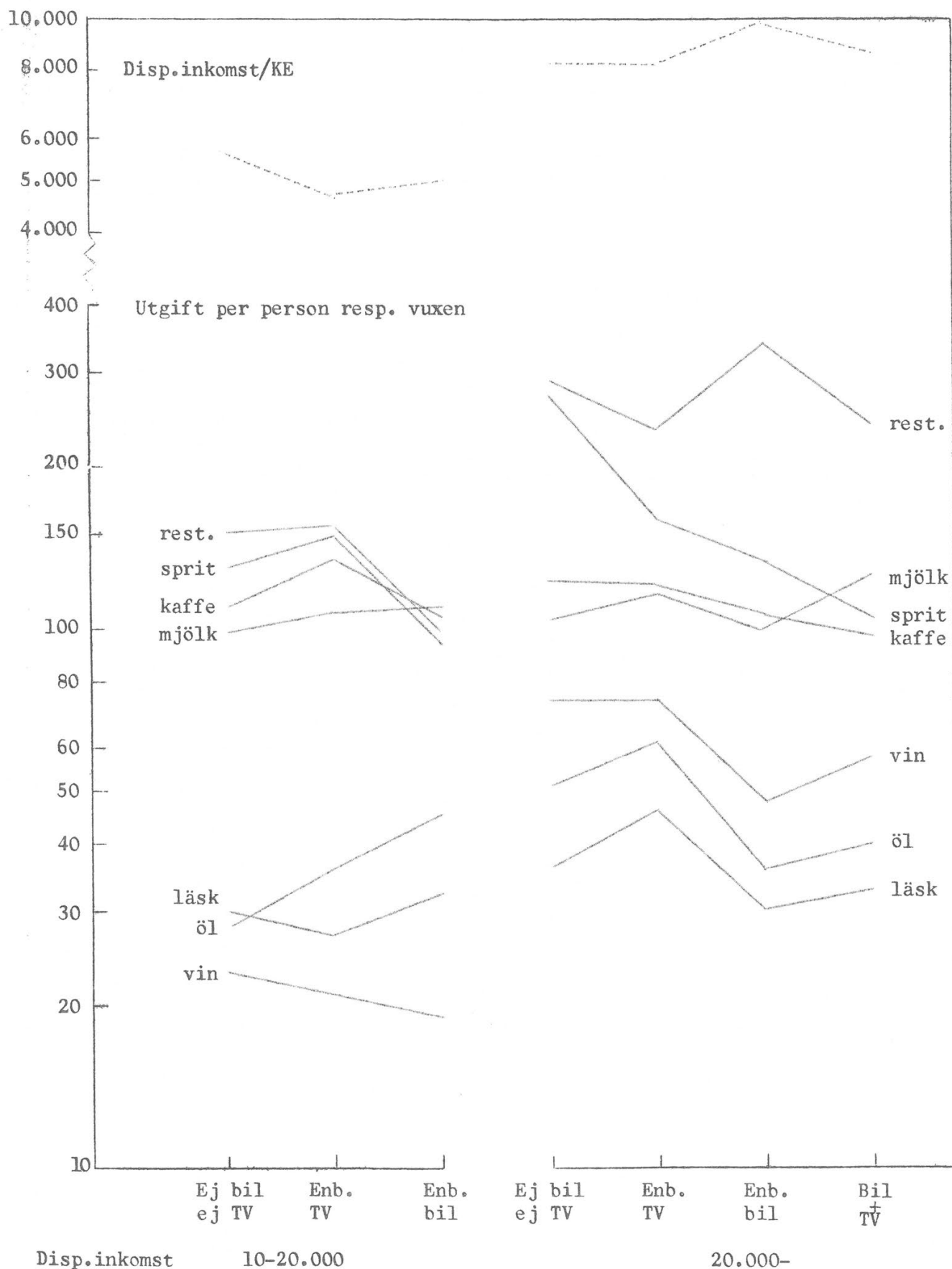
Av tabell 12 framgår att TV-hushållen i allmänhet består av fler barn än övriga hushåll.

1. Bil-innehav - dryckesutgift. Det negativa samband mellan bilinnehav och utgifter för sprit och vin som vi utläser ur diagram 8, bestyrker den refererade undersökningens resultat. Sambandet är svagare för vin och i inkomstklass II. I inkomstklass III är öl-

Diagram 8. Dryckeskonsumtion

Bil- och/eller TV-innehav samt disponibel inkomst

Storstäder

konsumtionen mindre i bilhushållen; kurvan i inkomstklass II pekar emellertid i rakt motsatt riktning. Vi kan också notera att bilägarna i den högsta inkomstklassen har mycket höga restaurangutgifter, men även i detta fall ger inkomstklass II ett helt annat resultat.

2. TV-innehav - dryckesutgift. Om vi i inkomstklass III jämför TV-hushåll med hushåll utan TV och bil+TV-hushåll med bilhushåll utan TV så finner vi att såväl sprit- som restaurangutgifterna är betydligt lägre i TV-hushållen medan dessa å andra sidan har högre utgifter för, vin, öl och läskedrycker. För de senare dryckernas del är det således fråga om en överflyttning av dryckeskonsumtion från restauranger till hemmen. Ökningen för vin, öl och läskedrycker förefaller dock något större än vad som kan förväntas av nedgången i restaurangutgifter. Beträffande läskedryckerna kan vi möjligen förklara TV-familjernas höga siffror med hänvisning till det högre barnantalet, även om vi faktiskt inte har något stöd för ett sådant förmodande i de jämförelser mellan familjer med och utan barn som redovisades i föregående kapitel. Möjligen ligger förklaringen i att TV-hushållens barn genomsnittligt är äldre. Dessvärre erhåller vi helt andra tendenser om vi studerar kurvorna i inkomstklass II. Endast för ölet finns en likhet; TV-hushållen har större utgift än O-hushållen och i detta fall trots att även restaurangutgiften är högre.

De delvis motstridiga resultaten tyder på att de grupper vi här studerar skiljer sig avsevärt i avseende på olika bakgrundsvariabler som t.ex. ålder, familjetyp och yrke. En uppdelning i tvenne yrkeskategorier, tjänstemän (inkl. ett mindre antal företagare) och arbetare visade också att tjänstemännen dominerade i inkomstklass III (55 % mot 32 % arbetare) medan fördelningen i inkomstklass II var jämnare: 37 % tjänstemän mot 43 % arbetare.

Även i undergrupperna var yrkesfördelningen mycket olika, vilket framgår av nedanstående tabell.

Tabell IX.

Hushåll med	Inkomstklass III			Inkomstklass II		
	Tjänste- män	Arbetare	Övriga	Tjänste- män	Arbetare	Övriga
Bil+TV	69	28	3	47	51	2
Enbart bil	62	30	8	34	54	12
Enbart TV	46	42	12	34	47	19
Ej bil- ej TV	50	31	19	38	37	25
Alla	55	32	13	37	43	20

I inkomstklass II dominerar sålunda arbetarna i alla grupper utom bland 0-hushållen, medan III:an huvudsakligen består av tjänstemän, dock med undantag för TV-hushållen, där arbetarandelen är särskilt stor. Vidare kan noteras att det bland 0-hushållen i inkomstklass II finns många ensamstående.

Det är uppenbart att dessa förhållanden har påverkat de siffror som redovisats i diagram 8. En genomgång punkt för punkt ger vid handen att de samband vi trodde oss ha funnit i flertalet fall "försvann" när vi i inkomstklass III införde yrkesfaktorn i bilden (tabell 13).

1. Bilnehav-dryckesutgift. För sprit och vin kvarstår det negativa sambandet medan ölutfikten förefaller att inte alls påverkas av bilnehavet. De höga restaurangutgifterna bland bilägarna beror helt på arbetarna; bland tjänstemännen är skillnaden obefintlig.

2. TV-innehav-dryckesutgift. Påståendet att restaurangutgifterna i inkomstklass III är lägre i TV-hushåll visar sig vara i någon mån giltigt för arbetare men helt oriktigt vad tjänstemännen anbelangar. Spritutfikten är emellertid klart lägre i TV-hushållen medan ölkurvans TV-topp sammanhänger med dels den höga andelen arbetare men dels också med att ölkonsumtionen bland arbetare med TV är mer än dubbelt så stor som bland övriga arbetargrupper. Någon motsvarande TV-effekt kan inte spåras bland

tjänstemännen. Det är möjligt att vi har att göra med en ålders-effekt; de arbetare som köper TV skulle vara betydligt äldre än övriga arbetare. Den låga vinutgiften bland arbetare med TV styrker denna tes. (Vid ev. ytterligare bearbetning av budgetmaterialet är det givetvis möjligt att närmare penetrera denna fråga.)

Även vinkurvans förlopp beror på yrkesfördelningen i de olika grupperna. Däremot kvarstår TV-hushållens höga förbrukning av läskedrycker även efter yrkesgrupperingen.

På samma sätt kan kurvorna i inkomstklass II analyseras. Här skall blott påpekas dels att dryckesutgifterna i O-hushållen överlag är mycket låga, dels att öl- och vinkurvornas olika lutning förklaras av att andelen arbetare är lägst bland O-hushållen och högst bland bilägarna.

Avslutningsvis erinras om att användningen av leveransprincipen (se kapitel 1) kan medföra att bil- och TV-ägarnas totala konsumtionsutgifter blir orimligt höga. I det redovisade materialet finns dock knappast någonting som tyder på svåra fel av denna orsak.

Kap. 7. Utgiftsfrekvens (tabell 2 och 11)

De resultat vi hittills redovisat har i allmänhet gällt medelutgifter för vissa hushållsgrupper. Nu kan det givetvis bland dessa finnas en varierande andel hushåll som inte alls använder drycken ifråga eller köper och konsumerar den endast mycket sällan. Som vi sett i kapitel 2 beror dryckernas höga inkomst-elasticiteter i många fall just på att andelen konsumerande hushåll stiger starkt med inkomsten (diagram 9):¹⁾

Den genomsnittliga andelen konsumerande hushåll framgår av nedanstående tabell.

Tabell X. Genomsnittlig utgiftsfrekvens

Mjölk	Kaffe	Te	Kakao	Läskedr.	Juice	Sprit	Vin	Öl	Rest.
94	94	30	25	69	9	31	16	44	56

När vi studerar dessa siffror bör vi komma ihåg att restaurangposten är ofördelad, och att dryckeskonsumention utom hemmet troligen är dåligt redovisad, ofta helt enkelt därför att husmodern saknat kännedom om den. (Resultatet bör bli mer tillförlitligt när man frågar de enskilda familjemedlemmarna var för sig.) För t.ex. sprit kan det trots detta synas orimligt att endast 31 % av hushållen skulle vara kunder hos Systembolaget. Det skulle innebära att Systembolagets försäljningssumma i utminutereringen (1.180 miljoner kronor) fördelades på ca. 822.000 hushåll, vilket betyder 1.435 kronor per hushåll och år (118 kronor per månad eller 1 liter renat brännvin per vecka). Även om vi tar hänsyn till bortfallet av en grupp storkonsumenter samt till företagssektorn så är uppenbarligen siffran för låg.

Beträffande vin och sprit kan vi göra vissa jämförelser med undersökningar som gjorts av von Euler 1956 och Wärneryd 1958

1) Vi har i detta sammanhang nöjt oss med att dra en gräns mellan hushåll med och utan utgift; vid fortsatt bearbetning kan det vara av intresse att även dela upp konsumenthushållen i grupper efter utgiftens storlek och på det sättet få en fullständigare bild av konsumtionsfördelningen.

(den sistnämnda omfattar endast Stockholm¹⁾). Enligt dessa är utgiftsfrekvensen bland vuxna män²⁾ för sprit 77 resp. 81 %. Emellertid är det en mycket stor del av de intervjuade personerna (30-35 %) som dricker sprit endast vid enstaka tillfällen (mindre än en gång i månaden). Vidare framgår av Wärneryds undersökning att 34 % av de tillfrågade vid senaste konsumtionstillfället blev bjudna på spriten och att förtäringen i 46 % av fallen skedde utom hemmet (dessa senaste grupper torde till stor del bestå av samma personer; de som dricker sällan dricker vid fester utom hemmet och blir då ofta bjudna). Det är nu tydligt att dessa personer med den uppläggning budgetundersökningen fått, inte finns med i vårt material, och att skillnaden i utgiftsfrekvens till viss del kan förklaras av detta.

Utgiftsfrekvensen för vin är enligt Wärneryd i Stockholm 72 % och enligt denna undersökning ca. 25 %. I Stockholm blev dock inte mindre än 68 % av svarspersonerna bjudna vid det senaste konsumtionstillfället, och i 63 % av fallen ägde förtäringen rum utom hemmet.

Von Euler kommer fram till att 81 % av de vuxna männen är ölkonsumenter att jämföras med 44 % i budgetundersökningen.

Även om det sålunda är uppenbart att budgetmaterialets frekvenstal för vissa drycker absolut sett ligger för lågt, torde dock relationerna mellan utgiftsfrekvenserna i olika hushållsgrupper ge en riktig bild av de faktiska förhållandena. Reservation bör dock göras för de mycket låga utgiftsfrekvenserna i utgiftsklass I.³⁾

Det förefaller likaledes klart att den dåliga redovisningen av alkoholutgifter (se även kapitel 1) huvudsakligen sammanhänger med att ett stort antal hushåll av olika skäl helt hoppat över alkoholposten i sin bokföring. Gjorda överslagsberäkningar tyder nämligen på att de hushåll som över huvud redovisat alkoholutgifter gjort detta relativt noggrant; om utgiften per hushåll med utgift (tabell 3) multipliceras med ett på annat sätt framräknat hushållstal, finner vi en tämligen god överensstämmelse.

1) Vid Stockholms inkomstnivå blir i vårt diagram utgiftsfrekvensen för sprit ca. 45 % och för vin ca. 25 %. Därtill kommer att frekvensen vid lika inkomst är högre i Stockholm.

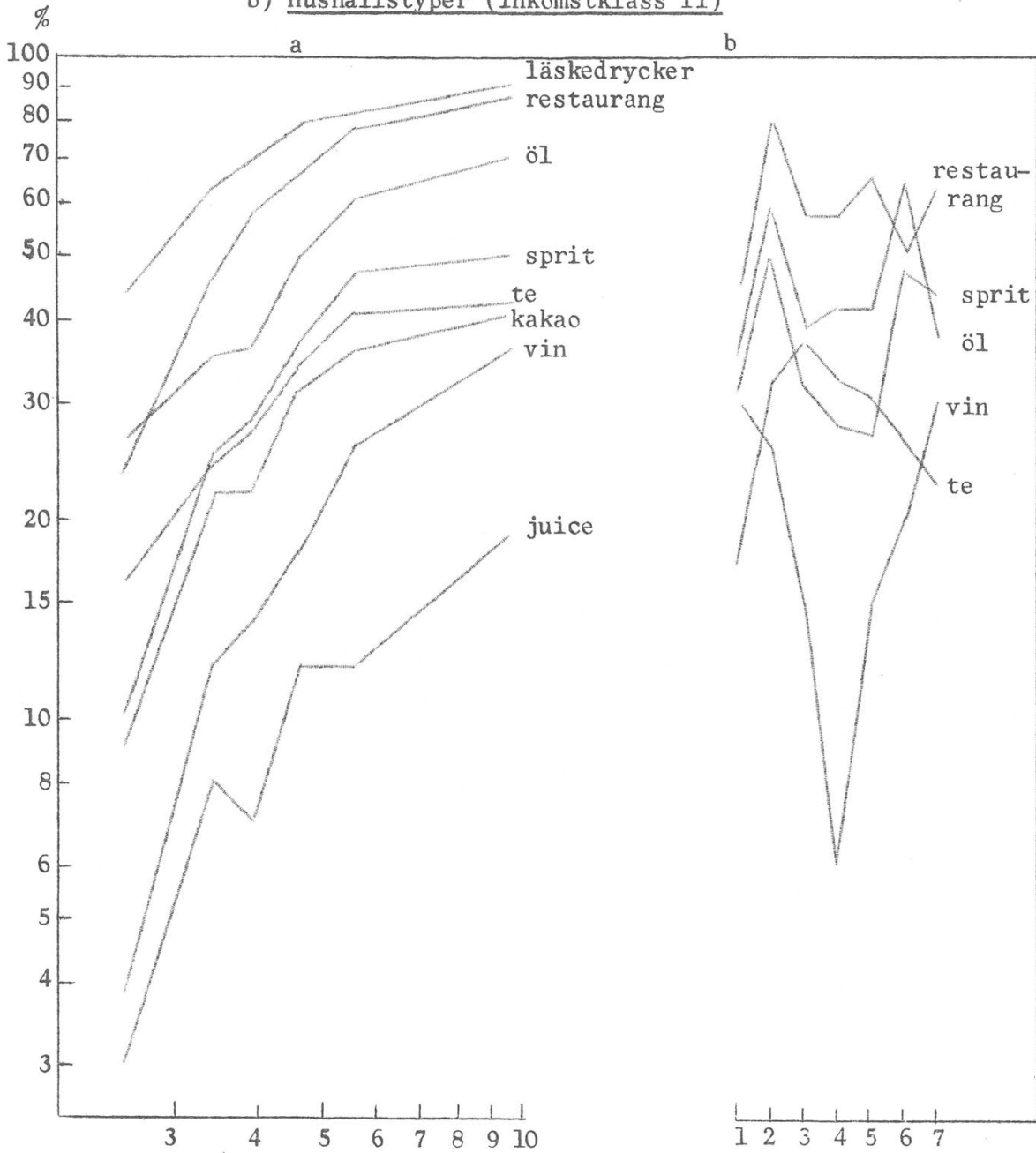
2) I ca. 15 % av budgethushållen saknas vuxna män.

3) Jfr även not 1 på sid. 7.

Diagram 9. Utgiftsfrekvens i %

a) 6 utgiftsklasser

b) Hushållstyper (inkomstklass II)

Disponibel inkomst per konsumtionsenhet 1.000 kr

1 = ensamstående	}	under 40 år
2 = fam. utan barn		
3 = barnfam.		
4 = barnfam.	}	över 40 år
5 = "övr. fam."		
6 = fam. utan barn		
7 = ensamstående		

Tabell 1. Dryckeskonsumtionen i 6 utgiftsklasser

Utg.klass	1	2	3	4	5	6	Alla hushåll
Årsutgift	-6.000	6-8.400	8.4-10.800	10.8-14.400	14.4-19.200	19.200-	
A. Utgift per hushåll							
Antal hushåll	9.043	7.241	6.600	8.773	5.787	5.176	42.620
Antal pers/HH	1,7	2,4	2,8	3,2	3,5	3,9	2,8
Antal barn/HH	0,2	0,6	0,8	1,1	1,1	1,3	0,8
Summa utgifter	3.948	7.164	9.480	12.420	16.416	31.140	12.084
Summa utgift./KE	2.499	3.444	3.934	4.583	5.603	9.671	5.035
Mjölk	188	305	358	413	422	489	349
Kaffe	144	184	205	256	273	273	216
Te	5	7	9	10	16	18	10
Kakao	2	5	5	8	10	13	6
Läsk	25	46	58	77	97	127	66
Juice	2	3	4	6	8	13	5
Sprit	34	99	107	170	259	355	154
Vin	5	16	19	27	52	128	35
Öl	21	32	32	52	76	82	46
Rest.	32	99	147	166	346	728	216
B. Utgift per person resp. vuxen*							
Mjölk	110	127	128	129	121	125	125
Kaffe*	100	102	103	118	115	106	108
Te	3	3	3	3	5	5	4
Kakao	1	2	2	3	3	3	2
Läsk	15	20	20	24	28	33	24
Juice	1	1	2	2	2	4	2
Sprit*	22	55	54	78	110	138	77
Vin*	3	9	10	12	22	50	18
Öl*	14	18	16	24	32	32	23
Rest.*	22	55	74	76	146	282	108

* Utgift per vuxen (person över 15 år)

Tabell 2. Antal hushåll med utgift i 6 utgiftsklasser. %

Utg.klass	1	2	3	4	5	6	Alla hushåll
Årsutgift	-6.000	6-8.400	8.4-10.800	10.8-14.400	14.4-19.200	19.200-	
Mjölk	88	91	94	97	98	99	94
Kaffe	89	92	95	98	97	96	94
Te	16	24	27	34	41	43	30
Kakao	9	22	22	31	36	40	25
Läsk	43	63	69	78	82	89	69
Juice	3	8	7	12	12	19	9
Sprit	10	25	28	37	47	50	31
Vin	4	12	14	18	26	36	16
Öl	26	35	36	50	60	71	44
Rest.	23	46	57	66	77	86	56

Tabell 3. Konsumtion per hushåll med utgift

Utg.klass	1	2	3	4	5	6	Alla hushåll
Årsutgift	-6.000	6-8.400	8.4-10.800	10.8-14.400	14.4-19.200	19.200-	
Mjölk	212	334	380	425	432	493	370
Kaffe	161	201	215	262	281	284	229
Te	32	29	31	31	38	42	34
Kakao	21	21	22	26	27	32	25
Läsk	57	74	84	98	116	143	97
Juice	53	33	60	50	63	69	56
Sprit	352	399	389	454	555	704	501
Vin	140	131	142	151	199	360	213
Öl	81	47 ⁹²	89	105	197 ¹²⁶	117	104
Rest.	141	214	259	249	448	850	385

Tabell 4. Utgiftsandelar per hushåll i 6 utgiftsklasser

Utg.klass	1	2	3	4	5	6	Alla hushåll
Årsutgift	-6.000	6-8.400	8.4-10.800	10.8-14.400	14.4-19.200	19.200-	
Mjölkk	4.75	4.26	3.78	3.33	2.57	1.57	2.89
Kaffe	3.64	2.57	2.16	2.06	1.66	0.85	1.79
Te	0.13	0.10	0.09	0.08	0.10	0.06	0.08
Kakao	0.05	0.06	0.06	0.06	0.06	0.04	0.05
Läsk	0.62	0.65	0.61	0.62	0.59	0.41	0.55
Juice	0.05	0.04	0.04	0.05	0.04	0.04	0.04
Sprit	0.85	1.38	1.13	1.37	1.58	1.14	1.27
Vin	0.12	0.22	0.20	0.21	0.31	0.41	0.29
Öl	0.54	0.45	0.34	0.42	0.46	0.26	0.38
Rest.	0.82	1.38	1.55	1.33	2.11	2.33	1.79
Summa drycker	10.74	9.72	8.41	8.20	7.37	4.82	7.35
Summa drycker + rest.	11.56	11.10	9.96	9.55	9.48	7.15	9.14

Tabell 5. Konsumtion per hushåll i olika ortstyper

Ink. klass*	Storstäder				Övriga städer				Landsbygd			
	I	II	III	Summa storstäder	I	II	III	Summa övriga städer	I	II	III	Summa landsbygd
Antal hushåll	2.859	3.679	4.112	10.650	5.479	6.321	3.904	15.704	7.946	5.373	2.947	16.266
Antal pers./HH	1.6	2.5	3.4	2.6	1.7	2.9	3.5	2.6	2.3	3.6	4.3	3.1
Summa utgifter/HH	5.923	11.419	24.985	15.181	5.401	11.197	21.597	11.760	5.157	10.931	23.456	10.379
Summa utgifter/KE	4.132	5.267	8.799	6.808	3.381	4.492	7.430	5.151	2.496	3.691	6.561	3.938
Mjölk	143	258	366	269	170	328	395	290	323	552	652	458
Kaffe	121	201	263	203	141	227	238	200	191	264	334	241
Te	9	11	17	15	6	10	19	9	5	9	13	8
Kakao	3	7	10	7	3	5	12	6	3	8	12	6
Läsk	38	76	121	83	31	68	105	64	35	65	104	58
Juice	3	9	12	9	3	5	10	5	2	3	7	3
Sprit	115	230	431	277	72	129	265	143	37	99	180	84
Vin	24	44	147	79	10	24	76	32	4	8	20	8
Öl	38	63	109	74	23	38	66	40	24	37	55	34
Rest.	114	242	666	371	76	157	567	230	34	100	276	100

* I = -10.000
 II = 10-20.000
 III = 20.000-

Tabell 6. Konsumtion per person resp. vuxen* i olika ortstyper

Ink. klass**	Storstäder				Övriga städer				Landsbygd			
	I	II	III	Summa storstäder	I	II	III	Summa övriga städer	I	II	III	Summa landsbygd
Antal hushåll	2.859	3.679	4.112	10.650	5.479	6.321	3.904	15.704	7.946	5.373	2.947	16.266
Antal barn/HH	0.2	0.7	1.1	0.7	0.2	0.9	1.2	0.7	0.5	1.3	1.4	0.9
Summa utgifter/HH	5.923	11.419	24.985	15.181	5.401	11.197	21.597	11.760	3.646 ^{5.157}	10.931	23.456	9.642 ^{10.379}
Summa utgift./KE	4.132	5.267	8.799	6.808	3.381	4.492	7.430	5.151	1.765 ^{2.496}	3.691	6.561	3.659 ⁹³⁸
Mjölk	92	103	109	104	100	112	114	110	141	153	152	149
Kaffe*	92	109	114	108	94	111	102	104	104	114	116	110
Te	6	5	5	6	3	3	5	4	2	2	3	3
Kakao	2	3	3	3	2	2	3	2	1	2	3	2
Läsk	24	30	36	32	18	23	30	24	15	18	24	19
Juice	2	4	4	3	2	2	3	2	1	1	2	1
Sprit*	87	127	187	148	48	63	113	74	20	43	63	38
Vin*	18	24	64	42	7	12	32	17	2	4	7	4
Öl*	29	34	47	39	15	19	28	21	13	16	19	16
Rest.*	87	132	289	198	51	76	243	120	18	43	96	46

* Se anm. vid tab. 1.

** Se anm. vid tab.5.

Tabell 7. Konsumtion per hushåll i olika yrkesgrupper

Inkomst	- 10 000				10 000-20 000				20 000-		
	Föret.	Tjm.	Arb.	Övr.	Föret.	Tjm.	Arb.	Övr.	Föret.	Tjm.	Arb.
<u>Städer</u>											
Antal hushåll	748	1655	2855	3080	934	3065	5031	970	781	3940	2835
Antal pers./HH	2,1	1,4	1,9	1,4	3,4	2,4	3,0	2,2	3,7	3,3	3,6
Summa utgifter	5364	6120	6276	4692	11412	11448	11208	10977	22020	25368	21180
Summa utgift./KE	2808	4601	3692	3815	4033	5557	4413	5329	7103	9396	6990
Mjölk	268	106	187	140	388	232	340	249	477	357	399
Kaffe	150	96	155	131	219	191	233	222	278	232	268
Te	9	7	8	5	8	11	10	10	19	20	15
Kakao	5	3	4	1	8	4	8	2	18	10	12
Läsk	38	25	38	32	76	64	78	51	124	109	110
Juice	4	4	4	2	6	7	6	7	11	15	6
Sprit	89	67	132	55	127	151	188	144	639	308	332
Vin	46	19	12	8	16	50	17	64	195	137	65
Öl	23	12	39	28	47	43	60	32	112	79	95
Rest.	87	165	89	48	156	280	222	150	679	789	394
<u>Landsbygd</u>											
Antal hushåll	2349	*)	2691	2566	2111	607	2281	*)	1195	637	954
Antal pers./HH	2,9		2,4	1,7	3,8	3,0	3,7		4,8	3,8	4,0
Summa utgifter	5688		5892		10776	11172	10944		24060	21192	21900
Summa utgift./KE	2266		2806		3368	4381	3735		6000	6792	6557
Mjölk	514		280	208	741	306	464		874	435	557
Kaffe	216		197	167	283	221	264		355	295	333
Te	7		6	3	9	9	9		13	16	11
Kakao	5		3	2	9	5	9		12	15	10
Läsk	35		43	25	61	41	73		95	95	120
Juice	3		1	1	2	5	1		3	24	2
Sprit	36		52	23	36	39	52		181	191	191
Vin	2		5	5	7	4	8		17	27	22
Öl	21		38	14	31	41	37		41	51	75
Rest.	38		35	20	75	266	68		230	280	314

*) Ett mycket litet antal hushåll i dessa grupper ger otillräckligt underlag för beräkning av medelutgifter.

Tabell 8. Konsumtion per person resp. vuxen* i olika yrkesgrupper

Inkomst	- 10 000				10 000-20 000				20 000-		
	Föret.	Tjm.	Arb.	Övr.	Föret.	Tjm.	Arb.	Övr.	Föret.	Tjm.	arb.
<u>Städer</u>											
Antal hushåll	740	1655	2855	3080	934	3065	5031	970	781	3940	2835
Antal barn/HH	0,4	0,2	0,4	0,4	1,1	0,6	1,0	0,4	1,2	1,1	1,2
Summa utgifter	5364	6120	6276	4692	11412	11448	11208	10977	22020	25368	21180
Summa utgift./KE	2808	4601	3692	3815	4033	5557	4413	5329	7103	9396	6990
Mjölk	126	75	100	97	115	98	113	111	128	110	110
Kaffe*	89	78	102	128	96	109	113	119	112	108	110
Te	4	5	4	3	2	5	3	5	5	6	4
Kakao	3	2	2	1	4	2	3	1	5	3	3
Läsk	18	18	20	22	22	27	26	23	34	34	30
Juice	2	3	2	1	2	3	2	3	3	5	2
Sprit*	53	54	87	54	56	86	91	77	258	144	136
Vin *	27	16	8	8	7	29	8	34	79	64	27
Öl *	14	9	25	28	21	25	29	17	45	37	39
Rest.*	52	133	59	47	69	160	108	80	274	369	161
<u>Landsbygd</u>											
Antal hushåll	2349	**)	2691	2566	2111	607	2281	**)	1195	637	954
Antal barn/HH	0,7		0,6	0,5	1,3	0,9	1,5		1,5	1,3	1,3
Summa utgifter	5688		5892	3842	10776	11172	10944		24060	21192	21900
Summa utgift./KE	2266		2806	2687	3368	4381	3735		6000	6792	6557
Mjölk	180		117	123	193	101	126		182	115	139
Kaffe*	99		109	144	111	106	122		110	120	125
Te	2		3	2	2	3	2		3	4	3
Kakao	2		1	1	2	2	2		2	4	3
Läsk	12		18	15	16	14	20		20	25	30
Juice	1		-	-	-	2	-		1	6	1
Sprit*	17		29	20	29	52	56		56	77	71
Vin *	1		3	5	3	2	4		5	11	8
Öl *	9		21	10	12	20	17		13	21	28
Rest. *	13		15	12	20	88	18		48	74	78

*) Se anm. vid tab. 1.

**) Se anm. vid tab. 7.

Tabell 9. Konsumtion i olika hushållstyper, a: per hushåll
b: per hushåll med utgift

A. Inkomst -10.000

	Ensamstående		Fam.utan barn		Barnfamiljer		Övr.fam.					
	< 40	> 40	<40	>40	< 40	> 40	>40					
Hushålls- förestån- darens ålder												
Antal hushåll	1.610	5.386	*	3.727	1.411	1.520	2.222					
Antal pers./HH	1.0	1.0		2.0	3.7	3.4	2.8					
Summa ut- gifter	5.672	3.630		5.464	6.882	6.388	5.723					
Summa ut- gift./KE	5.672	3.630		2.732	2.442	2.411	2.135					
	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)				
Mjölk	37	66	93	111	278	281	411	412	450	450	409	409
Kaffe	66	98	101	108	214	217	206	207	199	209	230	234
Te	7	31	4	30	8	33	9	27	9	34	4	25
Kakao	2	29	1	15	3	20	10	24	6	21	4	18
Läsk	20	47	24	57	41	64	40	67	48	80	42	85
Juice	2	23	2	34	2	86	4	34	2	62	1	21
Sprit	63	324	79	478	71	379	55	283	53	293	27	325
Vin	12	87	10	170	14	157	6	93	4	83	9	169
Öl	13	66	27	97	37	84	21	88	23	82	25	128
Rest.	173	270	67	195	34	142	41	126	35	105	41	195

* Medtages ej. Se anm. vid tab.7.

Tabell 9. Konsumtion i olika hushållstyper, a: per hushåll
b: per hushåll med utgift

B. Inkomst 10.000-20.000

	Ensamstående		Fam. utan barn				Barnfamiljer				Övr.fam.			
	< 40	> 40	< 40	> 40	< 40	> 40	< 40	> 40	> 40					
Hushålls- förestån- darens ålder														
Antal hushåll	845	795	657	2.337	3.614	3.341	3.404							
Antal pers./HH	1.0	1.0	2.0	2.0	3.8	3.8	3.4							
Summa ut- gifter	8.507	8.652	11.063	11.044	11.196	11.265	11.417							
Summa ut- gift./KE	8.507	8.652	5.532	5.522	3.910	3.900	3.624							
	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)
Mjölk	40	71	80	116	205	205	264	264	433	433	489	489	512	515
Kaffe	83	102	129	148	167	167	268	280	217	220	242	252	289	292
Te	7	40	6	26	12	37	9	31	11	28	10	30	11	34
Kakao	-	10	2	7	2	16	3	26	10	25	10	23	7	26
Läsk	33	58	59	92	81	93	74	97	71	94	70	94	72	97
Juice	7	43	19	108	5	29	6	65	3	32	3	44	5	72
Sprit	177	564	133	310	216	434	230	483	111	341	108	385	136	497
Vin	42	138	42	139	35	129	45	207	18	125	8	128	19	151
Öl	26	72	28	71	49	83	77	118	33	84	40	95	48	113
Rest.	530	618	218	342	247	316	139	270	112	198	109	185	143	216

Tabell 9. Konsumtion i olika hushållstyper, a: per hushåll
b: per hushåll med utgift

C. Inkomst 20.000-

	Fam. utan barn		Barnfamiljer				Övr. fam.			
	< 40	> 40	< 40	> 40	> 40					
Hushålls- förestån- darens ålder										
Antal hushåll	707	1.073	2.047	2.156	4.103					
Antal pers./HH	2.0	2.0	3.9	4.1	4.3					
Summa ut- gifter	25.701	19.250	21.991	24.184	23.620					
Summa ut- gift./KE	12.851	9.625	7.429	8.008	6.265					
	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)	(a)	(b)		
Mjölk	188	188	215	215	475	475	511	511	554	557
Kaffe	186	200	292	297	218	227	287	294	319	320
Te	15	32	14	49	19	37	17	39	19	44
Kakao	5	23	3	23	12	28	14	31	13	29
Läsk	75	89	142	164	100	119	131	145	114	132
Juice	5	31	7	79	14	70	7	58	12	66
Sprit	373	565	534	763	259	560	269	541	284	693
Vin	135	329	89	233	70	252	108	296	86	325
Öl	73	96	131	169	62	107	84	136	79	136
Rest.	545	598	467	782	456	565	520	664	553	642

Tabell 10. Konsumtion per person resp. vuxen* i olika hushållstyper

	Ensamstående		Fam. utan barn		Barnfam.**		Övr.fam.
	< 40	> 40	< 40	> 40	< 40	> 40	> 40
<u>A. Inkomst < 10.000</u>							
Antal hushåll	1.610	5.386	***	3.727	1.411	1.520	2.222
Antal barn/HH	-	-		-	1.7	1.6	0.2
Summa utgifter	5.672	3.630		5.464	6.882	6.388	5.723
Summa utgift./KE	5.672	3.630		2.732	2.442	2.411	2.135
Mjölk	37	93		139	112	132	146
Kaffe *	66	101		107	106	107	100
Te	7	4		4	2	3	1
Kakao	2	1		2	3	2	1
Läsk	20	24		20	11	14	15
Juice	2	2		1	1	1	0
Sprit*	63	79		35	28	28	10
Vin *	12	10		7	3	2	4
Öl *	13	27		18	11	12	10
Rest.*	173	67		17	21	19	16
<u>B. Inkomst 10.000-20.000</u>							
Antal hushåll	845	795	657	2.337	3.614	3.341	3.404
Antal barn/HH	-	-	-	-	1.8	1.9	0.5
Summa utgifter	8.507	8.652	11.063	11.044	11.196	11.265	11.417
Summa utgift./KE	8.507	8.652	5.532	5.522	3.910	3.900	3.624
Mjölk	41	81	103	132	115	127	151
Kaffe*	83	129	83	134	110	126	97
Te	7	6	6	4	3	3	3
Kakao	0	2	1	1	3	3	2
Läsk	33	59	41	37	19	18	21
Juice	7	19	3	3	1	1	2
Sprit*	177	133	108	115	56	56	47
Vin *	42	42	17	23	9	4	7
Öl *	26	28	25	38	16	20	16
Rest. *	530	218	124	69	57	57	50

* Se anm. vid tab. 1.

** Inkluderar ensamstående m. barn

*** Medtages ej. Se anm. vid tab. 7

Tabell 10, forts

	Fam. utan barn		Barnfam.**		Övr.fam. > 40
	< 40	> 40	< 40	> 40	
<u>C. Inkomst 20.000-</u>					
Antal hushåll	707	1.073	2.047	2.156	4.103
Antal barn/HH	-	-	1.9	2.1	1.0
Summa utgifter	25.701	19.250	21.991	24.184	23.620
Summa utgifter/KE	12.851	9.625	7.429	8.008	6.265
Mjölk	94	108	121	126	130
Kaffe*	93	146	109	144	97
Te	7	7	5	4	4
Kakao	2	2	3	4	3
Läsk	38	71	26	32	27
Juice	2	4	4	2	3
Sprit*	187	267	129	135	87
Vin*	68	44	35	54	26
Öl*	37	65	31	42	24
Rest.*	273	233	228	261	169

* Se anm. vid tab. 1

** Inkluderar ensamstående med barn

Tabell 11. Antal hushåll med utgift i olika hushållstyper i %

Hushållstyper	Mjölk	Kaffe	Te	Kakao	Läsk	Juicer	Sprit	Vin	Öl	Rest.
<u>A. Inkomstklass I*</u>										
Ensamstående										
< 40 år	55	68	23	7	43	8	20	14	20	64
> 40 "	83	86	13	4	41	6	16	6	17	35
Fam. u. barn										
> 40 år	99	98	24	16	64	3	19	9	43	24
Barnfam.										
< 40 år	100	100	32	41	60	11	19	7	24	33
> 40 "	100	95	26	28	60	3	18	5	28	33
Övriga fam.										
> 40 år	100	98	14	20	49	4	8	5	20	21
<u>B. Inkomstklass II*</u>										
Ensamstående										
< 40 år	57	81	17	2	57	17	31	31	36	86
> 40 "	70	87	23	3	64	18	44	30	38	64
Fam. u. barn										
< 40 år	100	100	32	13	88	17	50	26	59	78
> 40 "	100	99	27	10	77	9	48	22	65	51
Barnfam.										
< 40 år	100	99	38	39	76	10	32	15	39	57
> 40 "	100	96	33	43	75	7	28	6	42	59
Övriga fam.										
> 40 år	99	99	31	26	74	7	27	13	42	66
<u>C. Inkomstklass III*</u>										
Fam. u. barn										
< 40 år	100	93	46	20	84	14	66	41	76	91
> 40 "	100	98	26	14	86	9	70	38	77	62
Barnfam.										
< 40 år	100	96	51	40	85	20	47	28	58	81
> 40 "	100	98	43	45	90	12	50	37	62	78
Övriga fam.										
> 40 år	99	100	43	44	86	18	41	26	58	86

* Se anm. tab. 5

Tabell 12. Bil- och Tv-innehav. Storstäder.

Inkomst	10-20.000			20.000-			
	Enbart bil	Enbart TV	Ej bil ej TV	Bil och TV	Enbart bil	Enbart TV	Ej bil ej TV
Antal hushåll	673	671	2.060	590	1.122	655	1.745
Antal pers./HH	2.7	2.8	2.3	3.8	3.4	3.7	3.1
Antal barn/HH	0.7	0.9	0.6	1.4	1.0	1.3	0.9
Summa utgifter	11.860	11.150	11.150	26.830	28.560	24.800	22.100
Summa utgift./KE	5.045	4.745	5.575	8.655	9.850	8.130	8.340
<u>Konsumtion per hushåll</u>							
Mjölk	294	298	226	480	342	429	320
Kaffe	210	242	185	236	254	288	268
Te	10	12	12	11	17	23	17
Kakao	11	11	5	10	16	15	5
Läsk	88	76	69	124	101	172	112
Juice	13	6	10	13	10	16	12
Sprit	193	294	218	252	317	379	585
Vin	38	39	39	136	114	176	162
Öl	91	69	47	97	86	148	113
Rest.	199	290	256	588	821	566	629
<u>Konsumtion per person resp. vuxen*</u>							
Mjölk	109	107	98	126	101	116	103
Kaffe*	105	127	109	98	106	120	122
Te	4	4	5	3	5	6	3
Kakao	4	4	2	3	5	4	2
Läsk	32	27	30	33	30	46	36
Juice	5	2	5	4	3	4	4
Sprit*	97	155	129	105	132	158	266
Vin *	19	21	23	57	48	73	74
Öl*	45	36	28	40	36	62	51
Rest.*	99	153	150	245	342	234	286

* Se anm. vid tab. 1.

Tabell 13. Bil- och TV-innehav. Storstäder. Inkomstklass III.

	Företagare + tjänstemän				Arbetare			
	bil+TV	enbart bil	enbart TV	ej bil- ej TV	bil+TV	enbart bil	enbart TV	ej bil- ej TV
Antal hushåll	405	701	300	865	165	335	275	540
Antal pers./HH	3.8	3.4	4.0	3.1	3.3	3.5	3.5	3.7
Antal barn/HH	1.5	1.2	1.6	1.0	1.2	0.7	1.2	1.3
Summa utgifter	27.765	33.300	24.230	22.210	25.212	19.584	25.740	24.280
Summa utgifter/KE	9.190	11.766	7.690	8.500	9.350	6.260	9.500	8.000
<u>Konsumtion per hushåll</u>								
Mjölk	519	328	485	330	324	380	372	394
Kaffe	212	219	288	241	268	275	276	288
Te	11	21	37	13	8	12	11	19
Kakao	11	17	18	5	6	18	12	5
Läsk	134	86	197	119	93	86	151	101
Juice	15	14	35	10	10	2	1	17
Sprit	334	236	471	707	63	304	340	374
Vin	184	140	291	250	33	74	41	66
Öl	118	78	100	122	52	80	175	66
Rest.	763	871	878	430	212	684	347	146
<u>Konsumtion per person resp. vuxen</u>								
Mjölk	138	96	122	106	99	109	107	108
Kaffe	93	98	123	115	126	99	121	119
Te	3	6	9	4	2	3	3	5
Kakao	3	5	2	2	2	5	3	1
Läsk	36	25	50	38	28	25	43	28
Juice	4	4	9	3	3	1	-	5
Sprit	147	105	202	336	30	110	148	155
Vin	81	63	125	119	16	27	18	28
Öl	52	35	43	58	25	29	76	28
Rest.	336	390	376	430	100	246	151	146